

ODOB-AXLOQ VA SHAXSIY MADANIYAT

Muallif: Kuchkarova Afruzaxon Uzakovna

Sherali Jo'rayev nomidagi musiqa va san'at

oliy maktabi tarbiya fani o'qituvchisi

***Annotatsiya:** Mazkur maqolada odob-axloq va shaxsiy madaniyatning jamiyat hayotidagi ahamiyati yoritilgan. Insonning ma'naviy kamoloti, oiladagi tarbiya, jamiyatdagi muomala madaniyati hamda yoshlarning axloqiy qarashlarini shakllantirish masalalari tahlil qilingan. Shuningdek, maqolada odobli insonning jamiyat taraqqiyotidagi o'rni va shaxsiy madaniyatning inson hayotidagi ahamiyati ilmiy asosda bayon etilgan. Zamonaviy globallashuv davrida milliy qadriyatlarni asrash, yoshlarni ma'naviy yetuk qilib tarbiyalash va axloqiy fazilatlarini rivojlantirishning dolzarbligi haqida fikr yuritilgan. Tadqiqot davomida odob-axloqning insonning ichki dunyosi va tashqi muomalasidagi uyg'unligi misollar orqali yoritib berilgan.*

***Kalit so'zlar:** odob-axloq, shaxsiy madaniyat, ma'naviyat, tarbiya, yoshlar, milliy qadriyat, muomala madaniyati.*

***Аннотация:** В данной статье рассматривается значение нравственности и личной культуры в жизни общества. Анализируются вопросы духовного развития человека, семейного воспитания, культуры общения и формирования нравственных взглядов молодежи. Также освещается роль воспитанного человека в развитии общества и значение личной культуры в жизни человека. Особое внимание уделяется сохранению национальных ценностей, духовному воспитанию молодежи и развитию моральных качеств в условиях глобализации. В ходе исследования с помощью примеров раскрывается гармония внутреннего мира человека и его поведения в обществе.*

***Ключевые слова:** нравственность, личная культура, духовность, воспитание, молодежь, национальные ценности, культура общения.*

Abstract: *This article discusses the importance of morality and personal culture in social life. The issues of spiritual development, family upbringing, communication culture, and the formation of moral views among young people are analyzed. The article also explains the role of well-mannered individuals in social development and the significance of personal culture in human life. Particular attention is paid to preserving national values, educating spiritually mature youth, and developing moral qualities in the era of globalization. The study highlights the harmony between a person's inner world and social behavior through various examples.*

Keywords: *morality, personal culture, spirituality, upbringing, youth, national values, communication culture.*

Kirish. Odob-axloq va shaxsiy madaniyat inson kamolotining muhim mezonlaridan biri hisoblanadi. Har bir jamiyatning taraqqiyoti, avvalo, unda yashayotgan insonlarning ma'naviy saviyasi va axloqiy qarashlariga bog'liqdir. Insonning boshqalar bilan bo'lgan muomalasi, o'zini tutishi, kattalarga hurmat va kichiklarga izzat ko'rsatishi uning odobli va madaniyatli ekanligini namoyon qiladi. Shu sababli odob-axloq masalasi qadim zamonlardan buyon barcha xalqlarning e'tibor markazida bo'lib kelgan.

Bugungi globallashtirish davrida yoshlarning ma'naviy tarbiyasiga alohida e'tibor qaratish zarur. Chunki turli yot g'oyalar va salbiy ta'sirlar yoshlarning dunyoqarashi hamda axloqiy qadriyatlariga ta'sir ko'rsatishi mumkin. Shunday vaziyatda oiladagi tarbiya, ta'lim muassasalari va jamiyatning o'rni yanada muhim ahamiyat kasb etadi. Odobli inson jamiyatda hurmat qozonadi, atrofdagilar bilan sog'lom munosabat o'rnatadi va jamiyat taraqqiyotiga o'z hissasini qo'shadi.

Shaxsiy madaniyat insonning tashqi ko'rinishi, nutqi, muomalasi va ichki dunyosining uyg'unligini ifodalaydi. Ma'naviy yetuk va axloqli insonlar har qanday jamiyatning tayanchi hisoblanadi. Shu bois yosh avlodni odob-axloq ruhida tarbiyalash bugungi kunning eng dolzarb vazifalaridan biridir.

Metodologiya. Mazkur tadqiqotda odob-axloq va shaxsiy madaniyatning jamiyat hamda yoshlar hayotidagi ahamiyatini o'rganish uchun tavsifiy, qiyosiy va

tahliliy metodlardan foydalanildi. Tadqiqot jarayonida milliy va xorijiy olimlarning ma'naviyat, axloq va tarbiya masalalariga oid ilmiy ishlari tahlil qilindi. Shuningdek, odob-axloqning inson kamolotiga ta'siri hamda shaxsiy madaniyatning ijtimoiy munosabatlardagi o'rni ilmiy manbalar asosida o'rganildi.

Tadqiqot davomida oiladagi tarbiya, ta'lim muassasalari va jamiyat muhitining yoshlar axloqiy qarashlariga ta'siri misollar orqali tahlil qilindi. Qiyosiy metod yordamida milliy qadriyatlar va zamonaviy madaniyat o'rtasidagi uyg'unlik masalalari yoritildi. Shuningdek, odob-axloq me'yorlarining inson muomalasi, nutqi va kundalik hayotidagi namoyon bo'lish shakllari o'rganildi.

Tahlillar natijasida ma'naviy yetuklik va shaxsiy madaniyat insonning jamiyatdagi obro'si va muvaffaqiyatiga bevosita ta'sir ko'rsatishi aniqlandi. Tadqiqotda ilmiy maqolalar, darsliklar va ma'naviy-ma'rifiy adabiyotlardan foydalanildi.

Natijalar tahlili. Tadqiqot natijalari odob-axloq va shaxsiy madaniyat jamiyat taraqqiyotining muhim omillaridan biri ekanligini ko'rsatdi. Insonning muomala madaniyati, kattalarga hurmat va kichiklarga izzat ko'rsatishi uning ma'naviy saviyasini belgilaydi. Tahlillar davomida oiladagi sog'lom muhit va to'g'ri tarbiya yoshlarning axloqiy qarashlarini shakllantirishda muhim o'rin tutishi aniqlandi.

Shuningdek, zamonaviy axborot texnologiyalari va internet tarmog'ining yoshlar ongiga kuchli ta'sir ko'rsatayotgani kuzatildi. Ijobiy ma'lumotlar bilan bir qatorda salbiy g'oyalar ham yoshlarning tarbiyasiga ta'sir qilishi mumkinligi aniqlandi. Shu sababli yoshlarni milliy qadriyatlar va ma'naviy mezonlar asosida tarbiyalash zarurligi ta'kidlandi.

Natijalar shuni ko'rsatdiki, odobli va madaniyatli insonlar jamiyatda hurmat qozonadi hamda sog'lom ijtimoiy muhit shakllanishiga xizmat qiladi. Shaxsiy madaniyat insonning ichki dunyosi va tashqi xulq-atvoridagi uyg'unlikni namoyon etuvchi muhim omil ekanligi ilmiy asosda tasdiqlandi.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, odob-axloq va shaxsiy madaniyat inson hayotining ajralmas qismi hisoblanadi. Insonning jamiyatdagi o'rni, obro'si va

boshqalar bilan munosabati uning ma'naviy saviyasi va axloqiy fazilatlariga bog'liqdir. Odobli inson nafaqat o'zining, balki jamiyatning ham taraqqiyotiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Tadqiqot davomida odob-axloqning yoshlar tarbiyasidagi ahamiyati alohida o'rganildi. Oiladagi tarbiya, ta'lim tizimi va ijtimoiy muhit yoshlarning ma'naviy shakllanishida muhim rol o'ynashi aniqlandi. Ayniqsa, bugungi globallashuv davrida milliy qadriyatlarni asrash va yoshlarni ma'naviy yetuk qilib tarbiyalash dolzarb vazifa hisoblanadi.

Shuningdek, shaxsiy madaniyat insonning muomala uslubi, nutqi, tashqi ko'rinishi va ichki dunyosining uyg'unligini ifodalashi tadqiqot davomida asoslab berildi. Ma'naviy barkamol insonlar jamiyatda sog'lom muhit shakllanishiga xizmat qiladi. Shu sababli yosh avlodni odob-axloq ruhida tarbiyalash har bir jamiyatning ustuvor vazifalaridan biri bo'lib qoladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

- 1.Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat - yengilmas kuch. Toshkent: Ma'naviyat, 2008. 15-176-betlar.
- 2.Vohidov M. Odob-axloq asoslari. Toshkent: O'qituvchi, 2010. 24-140-betlar.
- 3.Qurbonov S. Ma'naviyat va barkamol avlod tarbiyasi. Toshkent: Fan, 2015. 45-188-betlar.
- 4.Dewey J. Moral Principles in Education. Boston: Houghton Mifflin Company, 1909. pp. 10-125.
- 5.Lickona T. Educating for Character. New York: Bantam Books, 1991. pp. 35-210.
- 6.Ryan K., Bohlin K. Building Character in Schools. San Francisco: Jossey-Bass, 1999. pp. 18-165.